

ТРИ ВЕКА
КАРЛОВАЧКЕ
МИТРОПОЛИЈЕ
1713–2013

ЗБОРНИК РАДОВА СА НАУЧНОГ СКУПА
Сремски Карловци, 1. новембар 2013.

САДРЖАЈ

Предговор (Д. Микавица / Д. Њеїован)	5
--	---

УВОДНЕ БЕСЕДЕ

Владика Василије (Вадић) 300 ГОДИНА КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ	9
проф. др Дејан Микавица ТРИ ВЕКА КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ	13
академик Динко Давидов КАРЛОВАЧКА МИТРОПОЛИЈА	19
Иван Негришорац (проф. др Драган Станић) КАРЛОВАЧКИ ЗАВЕТ	25

СЕКЦИЈА I

мр Борис Стојковски ПРАВОСЛАВЉЕ У СРЕМУ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	35
Mr Boris Stojkovski ORTHODOXY IN SYRMIUM (SREM) IN THE LATE MIDDLE AGES	49

др Снежана Божанић СРЕМСКИ БРАНКОВИЋИ	51
Ass. prof. Snežana Božanić THE BRANKOVIĆ FAMILY OF SREM – SECULAR AND SPIRITUAL GUIDES OF SERBS THROUGHOUT THE HISTORY AND TRADITION	66
проф. др Владан Гавриловић ТРИ ВЕКА КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ	67
Prof. Vladan Gavrilović, Ph. D THREE CENTURIES OF THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI (SERBIAN PRIVILEGES UNTIL THE END OF THE 18 TH CENTURY)	78
Стеван Бугарски ЕПАРХИЈА ТЕМИШВАРСКА У ОКВИРУ КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ	79
Stefan Bugarski EPARCHY OF TIMISOARA WITHIN THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI	100
проф. др Владан Гавриловић / доц. др Горан Васин / Ненад Нинковић, ма ПРЕГЛЕД ИСТОРИЈЕ БУДИМСКЕ ЕПАРХИЈЕ ДО 1918.	103
Prof. Vladan Gavrilović, Ph. D / Ass. Prof. Goran Vasin, Ph. D / Nenad Ninković, MA THE REVIEW OF THE HISTORY THE EPARCHY OF BUDA	126
мр Исидора Точанац Радовић НАСТАНАК И РАЗВОЈ ИНСТИТУЦИЈЕ СРПСКОГ НАРОДНО- ЦРКВЕНОГ САБОРА У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ У 18. ВЕКУ	127
Isidora Točanac Radović, MA THE APPEARANCE AND THE DEVELOPMENT OF THE INSTITUTION OF SERBIAN NATIONAL-CLERICAL COUNCIL IN THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI IN 18 TH CENTURY	144
Ненад Нинковић, ма УНИЈАЂЕЊЕ ПРАВОСЛАВАЦА У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ 1713–1768	145
Nenad Ninković, MA “UNION” IN THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI	165

проф. др Предраг Пузовић РАД МИТРОПОЛИТА ПАВЛА НЕНАДОВИЋА НА ПРОСВЕЂИВАЊУ СВЕШТЕНСТВА И НАРОДА	167
Prof. Predrag Puzović, Ph. D WORK OF THE METROPOLITAN PAVLE NENADOVIĆ ON THE EDUCATION OF PRIESTHOOD AND COMMON PEOPLE	177
проф. др Љиљана Јеремић / проф. др Лидија Барјактаровић ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ НАРОДНО-ЦРКВЕНИХ ФОНДОВА У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ (XVIII–XX ВЕК)	179
Prof. Ljiljana Jeremić, Ph. D / Prof. Lidija Barjaktarović, Ph. D FINANCIAL BUSINESSES OF NATIONAL-CLERICAL FUNDS IN THE METROPOLITANATE OF SREMSKI KARLOVCI (18 th -20 th century)	190
проф. др Љубомирка Кркљуш ПАТРИЈАРХ ЈОСИФ РАЈАЧИЋ У СРПСКОМ НАРОДНОМ ПОКРЕТУ 1848–1849	191
Prof. Ljubomirka Krkljuš, Ph. D JOSIF RAJAČIĆ IN THE SERBIAN NATIONAL MOVEMENT IN THE YEARS 1848 AND 1849	211
проф. др Дејан Микавица СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ И СРПСКА ЦРКВЕНА ЈЕРАРХИЈА ПРЕМА ИДЕЈИ ВОЈВОДИНЕ У ХАБЗБУРШКОЈ МОНАРХИЈИ 1848–1868	213
Prof. Dejan Mikavica, Ph. D SVETOZAR MILETIĆ AND THE SERBIAN ECCLESTIASTIC IDEA TOWARDS VOJVODINA IN HABSBUURG MONARCHY	234
проф. др Дејан Микавица / доц. др Горан Васин ВЛАДИКА НИКАНОР ГРУЈИЋ У ЦРКВЕНОЈ И НАЦИОНАЛНОЈ ПОЛИТИЦИ ПРЕЧАНСКИХ СРБА (1848–1887)	235
Prof. Dejan Mikavica, Ph. D SVETOZAR MILETIĆ AND THE SERBIAN ECCLESTIASTIC IDEA TOWARDS VOJVODINA IN HABSBUURG MONARCHY	257
Зоран Стевановић, архивиста УСТОЛИЧЕЊЕ ВЛАДИКЕ БАЧКОГ ПЛАТОНА ПРЕМА ИЗВОРИОЈ АРХИВСКОЈ ГРАЂИ АРХИВА ВОЈВОДИНЕ	259
Zoran Stevanović THE ENTHRONEMENT OF PLATON ATANASKOVIĆ AS THE BISHOP OF BAČKA – ARCHIVAL MATERIALS OF THE ARCHIVE OF VOJVODINA	283

доц. др Горан Васин	
ЦРКВЕНО-НАРОДНИ САБОРИ КОД СРБА	
У ХАБЗБУРШКОЈ МОНАРХИЈИ 1861–1914	285
Prof. Goran Vasin, Ph. D	
SERBIAN CLERGY-LAITY COUNCILS IN THE HABSBERG MONARCHY 1861–1914	306
др Драго Његован	
КАРЛОВАЧКА МИТРОПОЛИЈА И СРПСКО-РУМУНСКИ ОДНОСИ	
У ОКВИРУ ХАБЗБУРШКЕ МОНАРХИЈЕ	307
Drago Njegovan, Ph. D	
THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI AND SERBO-ROMANIAN RELATIONS	
WITHIN THE HABSBERG MONARCHY	329
монах мр Павле Кондић	
ДУХОВНИ СТОЖЕРИ СРПСКОГ СИОНА И СПАРТЕ	331
Monk Pavle Kondić, MA	
THE SPIRITUAL PILLARS OF SERBIAN SION AND SPARTA	341
прота Душан Н. Петровић, проф.	
ПОСЛЕДЊИ ПАТРИЈАРХ КАРЛОВАЧКИ СВЕШТЕНОМУЧЕНИК	
ЛУКИЈАН БОГДАНОВИЋ 1867/1903–1913	343
Rev. Dušan N. Petrović, prof.	
THE LAST PATRIARCH OF KARLOVCI, LUKIJAN BOGDANOVIĆ	
AND THE ABOLITION OF THE NATIONAL-CLERICAL AUTONOMY	366
ма Александар Хорват	
КАРЛОВАЧКА МИТРОПОЛИЈА У БАРАЊИ 1690–1920	367
Aleksandar Horvat, MA	
THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI IN BARANJA 1690-1920	384
проф. др Слободан Бјелица	
ПОКУШАЈ ОБНОВЕ ЦРКВЕНО-ШКОЛСКЕ АУТОНОМИЈЕ ПОСЛЕ	
1918. ГОДИНЕ	385
Prof. Slobodan Bjelica, Ph. D	
AN ATTEMPT TO RESTORE CHURCH AND SCHOOL AUTONOMY AFTER 1918	393
др Вељко Ђурић Мишина	
ЕПАРХИЈЕ НЕКАДАШЊЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ	
1941–1945. ГОДИНЕ	395
Veljko Đurić Mišina, Ph. D	
THE DESTINY OF THE HIERARCHY OF THE EPARCHIES OF FORMER	
METROPOLITANATE OF KARLOVCI IN THE INDEPENDENT STATE OF CROATIA ..	432

СЕКЦИЈА II

- Ненад Ристовић
 КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНО ДЕЛОВАЊЕ КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ
 И ПРИБЛИЖАВАЊЕ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ
 ПРЕДАЊУ АНТИЧКЕ КЊИГЕ 437
- Nenad Ristović
 DE ACCESSU LITTERARUM SERBORUM AD TRADITIONEM LITTERATAM
 ANTIQUITATIS GRAECO-LATINAE PER ACTIONEM SCHOLASTICO-CULTURALEM
 METROPOLITANATUS CARLOVICIENSIS HABITO 454
- др Драгомир Сандо
 ПРВИ БУКВАРИ И КАТИХИЗИСИ КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ
 У XVIII ВЕКУ 455
- Prof. Dragomir Sando, Ph. D
 THE FIRST CATECHISMS (PRIMERS) IN THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI ... 463
- Мирослава Костић, научни сарадник
 КОНСТРУКЦИЈА БАРОКНОГ ИСТОРИЈСКОГ КОЛЕКТИВНОГ
 ИДЕНТИТЕТА: ВЕРСКО-ПОЛИТИЧКИ ПРОГРАМ КАРЛОВАЧКЕ
 МИТРОПОЛИЈЕ И ХРОНИКЕ ГРОФА ГЕОРГИЈА БРАНКОВИЋА 465
- Miroslava Kostić, Ph. D
 CONSTRUCTION OF THE BAROQUE HISTORICAL COLLECTIVE IDENTITY:
 RELIGIOUS AND POLITICAL PROGRAM OF THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI
 AND THE *CHRONICLES* BY COUNT GEORGIJE BRANKOVIĆ 483
- Жарко Димић, проф.
 УТИЦАЈ РУСКИХ УЧИТЕЉА НА РАЗВОЈ СРПСКИХ ШКОЛА
 У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ ПРВЕ ПОЛОВИНЕ XVIII ВЕКА .. 485
- Prof. Žarko Dimić
 THE INFLUENCE OF RUSSIAN TEACHERS ON THE DEVELOPMENT OF SERBIAN
 SCHOOLS IN THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI DURING THE FIRST HALF
 OF THE 18TH CENTURY 509
- Никола Лукић, проф.
 МОНАШКА ПРАВИЛА МИТРОПОЛИТА ВИКЕНТИЈА ЈОВАНОВИЋА
 И ЊИХОВ УТИЦАЈ НА БОГОСЛУЖБЕНИ ЖИВОТ
 КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ 511
- Prof. Nikola Lukić
 MONASTIC TYPICA OF METROPOLITAN VIKENTIJE JOVANOVIĆ AND ITS IMPACT
 OVER THE LITURGICAL LIFE OF KARLOVCI METROPOLITANATE 529

проф. др Велимир Љ. Ђеримовић ТРАДИЦИОНАЛНИ КОНЦЕПТ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕНЕ ПОРТЕ У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ	531
Prof. Velimir Lj. Ćerimović, Ph. D TRADITIONAL CONCEPT OF ORTHODOX CHURCHYARD IN THE METROPOLITANATE OF SREMSKI KARLOVCI	564
др Даница Петровић СРПСКО ЛИТУРГИЈСКО ПОЈАЊЕ И ЈЕРАРХИЈА КАРЛОВАЧКЕ МИТРОПОЛИЈЕ	567
Danica Petrović, Ph. D SERBIAN LITURGICAL CHANT AND THE CHURCH HIERARCHY OF THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI	585
мр Предраг Миодраг, проф. ЗНАМЕНИТИ ПРОФЕСОРИ ЦРКВЕНОГ ПОЈАЊА И ЛИТУРГИКЕ У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ И БОГОСЛОВИЈИ	587
Prof. Predrag Miodrag, MA NOTABLE PROFESSORS OF CHANTING AND LITURGICS IN THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI AND THE SEMINARY	600
доц. др Александра Кучековић ЕПИСКОП СОФРОНИЈЕ ЈОВАНОВИЋ (1743–1757) И БАРОКНИ КУЛТУРНИ МОДЕЛ У ПАКРАЧКО-СЛАВОНСКОЈ ЕПАРХИЈИ	601
Ass. Prof. Aleksandra Kučeković, Ph. D BISHOP SOFRONIJE JOVANOVIĆ (1743-1757) AND THE BAROQUE CULTURAL MODEL IN THE EPARCHY OF PRAKRAC AND SLAVONIA	610
др Владимир Симић О ПОРТРЕТУ ПЕТРА ВЕЛИКОГ ИЗ МАНАСТИРА ВЕЛИКЕ РЕМЕТЕ	611
Vladimir Simić, Ph. D ABOUT THE PORTRAIT OF PETER THE GREAT FROM THE MONASTERY VELIKA REMETA	630
Коста Вуковић, виши кустос ЕНТЕРИЈЕР СРПСКЕ ЦРКВЕ У БУДИМУ У ВРЕМЕ ЕПИСКОПА ДИОНИСИЈА НОВАКОВИЋА	631
Kosta Vuković SERBIAN CHURCH IN BUDA IN THE TIME OF THE BISHOP DIONISIJE NOVAKOVIĆ	645

протојереј-ставрофор Славко Зорица, проф. ПРАВОСЛАВНО ДУХОВНО ШКОЛСТВО У ДАЛМАЦИЈИ	647
Archpriest-stavrophore Slavko Zorica, prof. ORTHODOX ECCLESIASTICAL EDUCATION IN DALMATIA	656
проф. др Јелена Тодоровић ПАПИРНИ ТРИЈУМФ ИЛИ САН О ИДЕАЛУ – ОРФЕЛИНОВ СВЕЧАНИ ПОЗДРАВ МОЈСЕЈУ ПУТНИКУ КАО НАЈРАСКОШНИЈЕ ДЕЛО БАРОКНЕ КУЛТУРЕ	657
Prof. Jelena Todorović, Ph. D SOLEMN GREETING TO MOJSEJ PUTNIK BY ZAHARIJE ORFELIN AS THE MOST SUMPTUOUS WORK OF SERBIAN BAROQUE	675
ђакон Петар Николић, мр ЦРКВЕНА ПРОСВЕТА У ВРЕМЕ КАРЛОВАЧКОГ МИТРОПОЛИТА СТЕФАНА СТРАТИМИРОВИЋА	677
Deacon Petar Nikolić, MA CHURCH EDUCATION IN TIMES OF THE METROPOLITAN OF KARLOVCI STEFAN STRATIMIROVIĆ	704
ђакон мр Ненад Идризовић ПРИЛОГ ЗА ИСТОРИЈУ ЗГРАДЕ НАМЕЊЕНЕ ЗА СМЕШТАЈ ПАТРИЈАРШИЈСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА 1939–2006	705
Deacon Nenad Idrizović, MA CONTRIBUTION TO THE HISTORY OF THE BUILDING OF PATRIARCHATE LIBRARY IN SREMSKI KARLOVCI (1939-2006)	716
Јеромонах Клеопа (Стефановић), проф. ЧЕРНОВАЧКИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ, ЊЕГОВА АКТИВНОСТ И ВЕЛИКИ ДОПРИНОС ТЕОЛОШКОГ И КУЛТУРНОГ БОГАТСТВА У ВАСЦЕЛОМ ПРАВОСЛАВНОМ СВЕТУ	717
Jer. Cleopa (Stefanovic) CHERNOWICZ THEOLOGICAL FACULTY, ITS ACTIVITY AND GREAT CONTRIBUTION TO THE THEOLOGICAL AND CULTURAL AFFLUENCE WITHIN THE ORTHODOX WORLD	724

мр Вера Царина, диригент ПРВИ „ХАРМОНИЈСКИ ЗБОР“ У СРПСТВУ ПАНЧЕВАЧКО СРПСКО ЦРКВЕНО ПЕВАЧКО ДРУШТВО ОСНОВАНО 1838.	725
Vera Carina, MA THE FIRST HARMONIAL ASSEMBLY IN SERBS – SERBIAN CHURCH CHANTING SOCIETY OF PANČEVO, FOUNDED IN 1838	739
др Даниела Королија Црквењаков, музејски саветник ИКОНОСТАС, ПЕВНИЦЕ И ТРОНОВИ МАНАСТИРА КРУШЕДОЛА – ИСТОРИЈА ОБНОВА, КОНЗЕРВАЦИЈЕ И РЕСТАУРАЦИЈЕ	741
Dr Daniela Korolija Crkvenjakov ICONOSTASIS, CHOIRS AND THE THRONES OF MONASTERY OF KRUSEDOL – HISTORY OF RENEWAL, CONSERVATION AND RESTORATION	747
јереј мр Јован Милановић, проф. ПАРОХИЈСКИ И СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ У XIX И XX ВЕКУ	749
Pr. MTh Jovan Milanovic PARISH AND SACRAMENTAL LIFE IN THE METROPOLITANATE OF KARLOVCI IN XIX AND XX CENTURY	758
Именски регистар (мр Гордана Ђилас)	759